

Kika Muis en Arie Mol Lesbrief

HANDTHEATER

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	2
1. Kika Muis en Arie Mol	3
2. Toneelspelen is doen alsof	7
3. Praten met je handen voor horende kinderen	10
4. Praten met je handen voor dove kinderen	14
5. Iedereen heeft billen	16
6. Dieren	19
Aanbevolen materiaal	20
Colofon	25

INLEIDING

Binnenkort speelt Handtheater de voorstelling **Kika Muis en Arie Mol** bij jullie op school of in een nabijgelegen theater. **Kika Muis en Arie Mol** is een voorstelling voor dove en niet-dove kinderen vanaf 4 jaar. De voorstelling wordt gespeeld door een dove acteur, een dove actrice en een horende actrice in de Nederlandse Gebarentaal en in het gesproken Nederlands.

Deze lesbrief wil enkele handvatten bieden om kinderen op de voorstelling voor te bereiden en om deze met hen na te bespreken. De meeste werkvormen zijn voor zowel dove als horende kinderen geschikt. Het hoofdstuk **Praten met je handen** is uitgewerkt voor dove en horende kinderen afzonderlijk.

We hopen dat jullie, kinderen en leerkrachten, van deze voorstelling zullen genieten. We hopen ook dat de lesbrief ertoe mag bijdragen dat onderwerpen die in de voorstelling voorkomen, zullen bekliven.

Namens de medewerkers van Handtheater,
Mieke Julien, artistieke leiding.

1. KIKA MUIS EN ARIE MOL

Rollen

In *Kika Muis en Arie Mol* komen drie karakters voor. Kika Muis, Arie Mol en Mevrouw Uil. De actrice die Mevrouw Uil speelt is tevens de verteller.

Kika Muis is jongensachtig, maar kan zich ook opeens als een echt meisje gedragen. Ze is handig, brutaal en niet bang. Ze durft haar gevoelens te laten zien en heeft vaak goede ideeën. Kika is niet graag alleen. Ze woonde met haar familie gezellig in een kelder bij Mijnheer Kat, maar die heeft de familie zonder pardon uit zijn huis verjaagd. Zonder na te denken is Kika heel hard weggelopen en staat ze pas weer stil voor het huis van Arie Mol.

Arie Mol is teruggetrokken en verlegen. Hij is zachtaardig en gevoelig, maar hij verbergt dit door nors gedrag. Hij wil niet aangeraakt worden en hij weet ook niet wat gezelligheid is. Hij is slechtziend, maar kan zich prima redden. Arie Mol houdt van luieren in het maanlicht en is tevreden met zijn leven. Hij doet klusjes in zijn huis, zoekt eten, maakt een voorraad voor de winter en zo hoort het. Hij is doodsbang dat er iets zou kunnen veranderen en staat daar dan ook niet voor open. Alle vreemdelingen ziet hij als een bedreiging. Mevrouw Uil is de allergrootste bedreiging, omdat ze hem kan opeten.

Mevrouw Uil voelt zich ver verheven boven het domme volk. Ze kan niet tegen haar verlies. Ze slaapt overdag en 's nachts leeft ze op. Dan zoekt ze eten en verzorgt ze haar lange scherpe nagels, haar kostbaarste bezit.

Voertalen

De voertalen van *Kika Muis en Arie Mol* zijn de Nederlandse Gebarentaal (NGT) en het gesproken Nederlands. Kika Muis en Arie Mol gebruiken NGT op het podium. De vertelster vertaalt de gebarentaal in gesproken Nederlands. Mevrouw Uil spreekt Nederlands en maakt daar ondersteunende gebaren bij. De Nederlandse Gebarentaal is de natuurlijke taal van doven in Nederland. Gebarentalen zijn visueel-manuele talen, dat wil zeggen: je praat met je handen en luistert met je ogen.

Voorbespreking

Gebruik als introductie op de voorstelling hoofdstuk 2. *Toneelspelen is doen alsof.* Vertel daarna in het kort iets over de inhoud van de voorstelling, maar verklap de clou nog niet: *Kika Muis is haar familie en haar huis kwijt. Mijnheer Kat heeft ze weggejaagd. Kika rent voor haar leven en komt uiteindelijk in het bos terecht, bij het huisje van Arie Mol. Kika wil heel graag bij hem wonen, want ze houdt van gezelligheid. Maar Arie Mol is het liefst alleen. Samen maken ze heel wat mee, vooral met die enge Mevrouw Uil.*

Nabespreking

Bespreek de voorstelling met de kinderen na.

Gebruik daarvoor bijvoorbeeld de volgende vragen:

Waarom komt Kika Muis bij het huisje van Arie Mol terecht?

Waarom is Arie Mol boos op Kika?

Waarom mag Kika toch van Arie blijven logeren?

Wat eet Arie graag?

Waarom zijn Kika en Arie bang voor Mevrouw Uil?

Waarom draagt Arie een zonnebril?

Wat eet Kika graag?

Waarom wil Kika opeens weg?

Waarom wil Arie dat Kika weggaat?

Wat doet Arie in het maanlicht?

Waarmee maakt Mevrouw Uil Arie en Kika bang?

Waarachter verstoppen Kika en Arie zich voor Mevrouw Uil?

Wat doet Kika om Mevrouw Uil bang te maken?

Wat gebeurt er met Mevrouw Uil?

Kika heeft haar been gebroken. Hoe komt dat?

In de winter is de grond bevroren. Arie kan geen wormen meer vangen. Hij heeft honger. Wat gebeurt er?

Wat geeft Kika te eten aan Arie?

Portretten

vanaf 4 jaar

Kopieer het losse blad met de schilderijlijst ruimschoots, zodat alle kinderen drie vellen hebben en er ook nog extra vellen zijn. Leg de kinderen uit dat ze drie schilderijen gaan maken, eentje van Kika Muis, eentje van Arie Mol en eentje van Mevrouw Uil. Hang de schilderijen op.

Prentenboek

vanaf 8 jaar

Verdeel het toneelstuk in de volgende scènes:

1. Kika Muis komt bij het huisje van Arie Mol. Ze heeft een paraplu en een grote tas bij zich.
2. Kika gaat op het dak van het huisje van Arie Mol liggen en zakt er doorheen. Arie staat bij zijn kapotte huis. Hij is boos.
3. Kika huilt. Arie geeft haar een zakdoek.
4. Mevrouw Uil met haar scherpe nagels staat bij het huisje.
5. Kika heeft het brilletje van Arie op haar neus en zijn petje op haar hoofd.
6. Arie heeft een bordje op schoot met wormen. Hij eet ze op met vork en mes. Kika eet een lekker stuk kaas.
7. Arie en Kika zoeken naar wormen, ruiken met hun neus, stampen met hun voet.
8. Arie ligt in het maanlicht op een handdoek.
9. Kika verft het huisje.
10. Arie stopt de dingen van Kika in een grote tas.
11. Mevrouw Uil zoekt Kika en Arie.
12. Arie en Kika verstoppen zich achter de grote paraplu.
13. Kika schiet een balletje naar Mevrouw Uil.
14. Kika komt met haar been in een muizenval terecht. Arie spalkt haar been.
15. Kika geeft Arie een stuk kaas. Hij wil niet.
16. Arie probeert Kika te pakken.
17. Kika geeft Arie weer een stuk kaas. Nu eet hij het op.

Verdeel de scènes over de kinderen. Als de groep uit meer dan twintig kinderen bestaat, laat kinderen dan twee aan twee samenwerken.

Schrijf – wanneer de tekeningen klaar zijn – onder iedere tekening de bijbehorende

tekst. Bind het boek. Lees het boek voor en laat daarbij de tekeningen zien.

Thema's

De voorstelling *Kika Muis en Arie Mol* geeft aanleiding tot gesprekken over en spelvormen rondom een aantal onderwerpen dat in de volgende hoofdstukken nader wordt uitgewerkt:

Praten met je handen

Kika Muis en Arie Mol maken gebaren. Ze zijn doof. Dit gegeven kan aanleiding zijn om met de kinderen te praten over en te werken met horen en geluid, doof zijn en gebarentaal.

Iedereen heeft billen

Kika houdt van gezelligheid en is het liefst met anderen samen. Arie moet niets weten van gezelligheid. Hij is het liefst alleen. Het spel 'Iedereen heeft billen' laat de kinderen ervaren dat mensen heel verschillend zijn, maar in wezen toch hetzelfde.

Dieren

Het toneelstuk *Kika Muis en Arie Mol* kan aanleiding zijn om met de kinderen te praten over dieren.

2. TONEELSPLEN IS DOEN ALSOF

Vragenrondje

Stel de kinderen de volgende vragen:

Wie is er wel eens naar een toneelstuk geweest?

Waar ging dat toneelstuk over?

Hoeveel toneelspelers waren er?

Waar werd het toneelstuk gespeeld?

Laat enkele kinderen aan het woord en herhaal wat ze vertellen.

Toneelspelen is doen alsof

Gebruik de onderstaande tekst om kinderen te vertellen wat toneelspelen is.

Toneelspelen is doen alsof.

Je zet een kroon op je hoofd en je bent opeens een koning.

Je pakt een zwaard en je wordt een ridder.

Je legt een pop in bed en je speelt dat je vader of moeder bent.

Je legt een laken over twee stoelen en kijk, daar is je tent.

Toneelspelen is een soort spelen. Vader en moedertje spelen, riddertje spelen, winkeltje spelen. Spelen doe je alleen, met zijn tweeën of drieën. En er is meestal niemand die kijkt. Maar bij toneelspelen spelen de toneelspelers met elkaar. En de kinderen en grote mensen in de zaal kijken. De mensen in de zaal zijn het publiek.

De toneelspelers hebben speciale toneelkleden aan. De mantel van een koning, het harnas van een ridder, een bloemetjesjurk of een korte zomerbroek. Soms hebben ze ook make-up op hun gezicht. Toneelmake-up noem je schmink. Bruine schmink alsof je heel lang in de zon hebt gezeten. Of witte schmink alsof je heel erg ziek bent.

De toneelspelers spelen in een namaakkasteel van een koning, een namaakslaapkamer of een namaakcamping. Dat noem je een decor. Je kunt meteen zien dat het nep is, maar dat maakt niet uit. Je weet toch al dat toneelspelen doen alsof is.

In een theater zijn ook lampen, theaterspots. Die lampen geven veel licht in verschillende kleuren: rood, blauw, geel, groen en paars. Alle kleuren van de regenboog. Rood en geel licht zijn warm om te zien, blauw licht is koud en ongezellig, paars en groen licht zijn geheimzinnig.

Toneelspelers spelen samen een verhaal. Een verhaal van een oude koning die niet meer kan slapen, behalve als de koningin hem een verhaaltje voorleest. Of het verhaal van een ridder die vecht met zijn zwaard en heel erg boos wordt als hij verliest. Of het verhaal van een moeder die heel veel houdt van haar kind. Zo'n verhaal heet een toneelstuk. Het toneelstuk wordt bedacht door een mijnheer of mevrouw. Dat is de toneelschrijver.

De toneelspelers spelen het toneelstuk niet één keer, maar heel vaak. Ze spelen het toneelstuk in Hoorn, in Den Haag, in Amsterdam, in Maastricht, in Groningen, overal in Nederland. En iedere keer komen er andere kinderen en grote mensen kijken.

Toneelspelers moeten heel vaak oefenen. Net zo lang tot ze het verhaal helemaal uit hun hoofd kennen. Dat oefenen heet repeteren.

Er is iemand die toneelspelers helpt om het verhaal goed te spelen, alsof het echt is gebeurd. Zo iemand heet een regisseur.

Toneelspelers spelen meestal niet op straat, bij jou voor de deur. Ook niet bij je thuis in de huiskamer. Ze spelen ook bijna nooit in een kerk of in een winkel. Soms spelen ze bij je op school in de gymnastiekzaal. Maar meestal in een speciaal gebouw voor toneelstukken. Dat gebouw heet een theater.

In het theater is een kassa. Daar kun je een kaartje kopen.

Er is ook een soort restaurant waar je limonade kunt drinken.

Er is een zaal met stoelen waarop je kunt zitten om naar het toneelstuk te kijken.

De stoelen staan naast elkaar in rijen. In een groot theater zijn veel stoelen en in een klein theater weinig stoelen.

Langs de muur hangen meestal zwarte gordijnen, theatergordijnen.

Aan het plafond hangen lampen, theaterlampen.

Voor de rijen met stoelen is een grote houten vloer of een vloer met zwarte vloerbedekking. Zo'n zwarte vloer heet een balletvloer, omdat je er goed op kunt dansen.

In het theater zijn ook kleedkamers. Kleedkamers zijn kamers waarin de toneelspelers zich kunnen verkleeden. Er zijn ook tafels met spiegels, zodat ze hun gezicht

kunnen opmaken. Schminken heet dat.

Een toneelstuk duurt ongeveer een uur.

Meestal mag je geen drinken meenemen. Want als je limonade morst, worden de stoelen vies en kleverig. Natuurlijk plak je ook geen kauwgum onder de stoel. Voordat je de zaal binnen gaat, ga je eerst naar de wc. Want als de toneelspelers aan het spelen zijn, kun je niet zomaar weggaan om een plas te doen. Je kunt ook niet zomaar wat roepen. Kijken naar een toneelstuk is anders dan televisiekijken. De mensen op de televisie hebben er geen last van als je de kamer uit loopt of hardop praat. Maar toneelspelers wel, die raken in de war. Waar waren ze nou gebleven met hun verhaal?

Net als in het theater

Leg een aantal kledingstukken en hoofddeksels klaar.

Zet de stoelen in rijtjes achter elkaar voor het speelvlak.

Zorg voor een kamerscherm, van waarachter de spelers kunnen opkomen en afgaan.

Doe het licht aan en schuif de gordijnen dicht.

Laat steeds twee kinderen een kledingstuk en/of hoofddeksel uitkiezen.

Het publiek neemt plaats op de stoelen.

Doe even het licht uit, zodat de spelers zich kunnen terugtrekken achter het scherm.

Wanneer je het licht weer aan doet, komen de twee kinderen op en spelen samen een kort toneelstukje op het podium.

Wanneer ze klaar zijn, buigen ze. Het publiek klapt en de spelers gaan af, achter het scherm.

Dan zijn de volgende twee kinderen aan de beurt.

Je kunt dit spel uitbreiden met een kassa, waar kinderen voor de voorstelling een kaartje kunnen kopen. Je kunt voor of na de voorstelling met de kinderen limonade drinken.

3. PRATEN MET JE HANDEN

voor horende kinderen

Kika Muis en Arie Mol maken gebaren. Ze kunnen niet horen, ze zijn doof. Dit gegeven kan aanleiding zijn om met de kinderen te praten over en te werken met horen en geluid, doof zijn en gebarentaal. Uiteraard is dit hoofdstuk speciaal bedoeld voor kinderen die niet doof zijn.

Zintuigen

Introduceer de zintuigen bij de kinderen.

Met je neus kun je(ruiken)

Met je mond kun je(proeven)

Met je huid kun je (voelen)

Met je ogen kun je (zien)

Met je oren kun je (horen).

Neus, mond, huid, ogen en oren noem je je zintuigen.

Geluiden horen

Verzamel de volgende voorwerpen:

- een fietsbel (bel met de fietsbel)
- een wekker (laat de wekker afgaan)
- een kopje met een lepeltje (roer met het lepeltje in het lege kopje)
- een lege fles met een slanke hals (blaas in de fles)
- een jampot voor de helft gevuld met water (laat het water in de pot klotsen)
- een fluitje (blaas op het fluitje)
- een aansteker (doe de aansteker een paar maal aan)
- twee houten blokjes (sla met het ene blokje op het andere)
- een mondharmonica (blaas op de mondharmonica)
- een stuk papier (laat het papier ritselen).

Stop de voorwerpen in een tas of doos, zodat de kinderen de voorwerpen niet kunnen zien.

Introduceer de spelvorm als volgt en laat de kinderen meedoen:

Alle dingen op de wereld maken geluid.

De koe doet (boe)

Een poes doet (miauw)

Een boek dat valt doet (boem)

De wind doet (ffffff)

Een auto doet (wroem)

Straks doen jullie je ogen dicht.

Dan ga ik jullie een geluid laten horen.

Jullie moeten raden wat voor geluid dat is.

Als ik 'ogen open' zeg, mag je je ogen weer opendoen.

Als je weet wat voor geluid ik heb gemaakt, steek je je vinger op.

Doe je ogen maar dicht.

Laat nu de fietsbel horen.

Daarna volgen een voor een de andere geluiden.

Vertel de kinderen nu het volgende:

Ik zet de kookwekker op 30 seconden.

Jullie doen je ogen dicht.

Luister goed naar wat je allemaal hoort. In de klas, op de gang, buiten op straat.

Onthoud twee geluiden die je hebt gehoord.

Als ik 'ogen open' zeg, mag je je ogen weer opendoen.

Dan vertellen jullie mij welke geluiden jullie hebben gehoord. Om de beurt.

Ik schrijf alle geluiden op, op het bord.

Doe je ogen maar dicht.

Nadat de kookwekker is afgegaan, vertellen de kinderen om beurten welke geluiden ze hebben gehoord.

Noteer de geluiden en lees alle geluiden na afloop nog een keer voor.

Schatbewaarder

Speel met de kinderen 'schatbewaarder'.

Ga met de kinderen in een kring op de grond zitten.

Leg in het midden de 'schat' neer. Kies daarvoor een voorwerp dat tot de verbeelding spreekt, bijvoorbeeld een gouden kroontje van karton.

Vertel het volgende:

*Zien jullie die kroon liggen? Dat is de kroon van de koning. Een kroon van goud.
De koning is heel erg bang dat een piraat zijn kroon steelt.
Daarom heeft de koning een schatbewaarder in dienst genomen.
De schatbewaarder kan niet zien, maar hij kan heel goed horen.
Straks sluipt een piraat naar de schatbewaarder en probeert de schat te stelen.
Wanneer de schatbewaarder de piraat hoort, wijst hij met zijn vinger naar de piraat.
Als hij de piraat aanwijst, heeft de schatbewaarder gewonnen.
Als de piraat de schat te pakken heeft, zonder dat de schatbewaarder hem heeft gehoord, dan heeft de piraat gewonnen.*

Wijs een van de kinderen aan als schatbewaarder.

De schatbewaarder gaat in het midden van de kring zitten.

Doe de schatbewaarder een blinddoek om.

Wijs nu een van de kinderen aan als de piraat.

Als de schatbewaarder gewonnen heeft, wordt de piraat schatbewaarder.

Als de piraat gewonnen heeft, wijs je een ander als schatbewaarder aan.

Doof zijn

Vraag de kinderen of ze weten wat doof zijn betekent.

Ga na of er kinderen in de groep zijn die een doof kind kennen.

Laat meerdere kinderen aan het woord.

Vertel daarna aanvullend het volgende:

Als je doof bent, kun je niet horen.

Je hoort helemaal niets of je hoort een heel klein beetje.

Sommige geluiden hoor je wel, bijvoorbeeld een vliegtuig in de lucht.

Sommige geluiden hoor je niet, bijvoorbeeld de stem van je moeder.

Je ziet haar lippen bewegen, maar je hoort niet wat ze zegt.

Ik zal een klein stukje voorlezen. Ik beweeg wel mijn lippen, maar ik gebruik mijn stem niet. Kijk goed naar mijn gezicht en naar mijn lippen.

Lees nu het volgende verhaaltje voor. Beweeg je lippen, maar niet overdreven.

Gebruik je stem niet, dus ook niet fluisteren.

Kika Muis is haar familie en haar huis kwijt. Mijnheer Kat heeft ze weggejaagd. Kika rent voor haar leven en komt uiteindelijk in het bos terecht, bij het huisje van Arie Mol. Kika wil heel graag bij hem wonen, want ze houdt van gezelligheid. Maar Arie Mol is het liefst alleen. Samen maken ze heel wat mee, vooral met die enge Mevrouw Uil.

Vraag de kinderen of ze begrepen hebben wat je hebt verteld. Misschien hebben sommige kinderen een paar woorden van je lippen afgelezen. Ga daar dan even op in. Vervolg je verhaal:

Voor dove kinderen is het heel moeilijk om naar al die bewegende monden te kijken, naar die pratende lippen. Daarom maken dove kinderen gebaren, want die kunnen ze goed zien. Dove kinderen praten niet met hun mond, maar met hun handen. En ze luisteren niet met hun oren, maar ze kijken met hun ogen.

Gebarentaal

Kinderen, en zeker jongere kinderen, hebben gevoel voor gebarentaal
Vraag kinderen of ze weten hoe je de volgende woorden moet gebaren:

poes
vogel
vis
vlinder
olifant
giraffe
schildpad
aap
leeuw
kip.

Complimenteer kinderen als ze een zelfbedacht gebaar laten zien (bijvoorbeeld voor 'poes' over de rug van de poes aaien) en laat pas daarna het officiële gebaar zien. De officiële gebaren vind je op de cd-rom *'s Nachts in mijn dromen zitten vissen in de bomen*. Je kunt ook kinderen om de beurt een woord in het oor fluisteren, waarna zij het gebaar maken. De andere kinderen moeten raden welk woord wordt bedoeld.

4. PRATEN MET JE HANDEN

voor dove kinderen

Naamgebaren

Laat de foto van Kika Muis, Arie Mol en Mevrouw Uil zien.

Vertel de kinderen het volgende:

In het toneelstuk spelen Arie Mol, Kika Muis en Mevrouw Uil.

Weten jullie welke naamgebaren ze hebben?

Wie is doof en wie is horend?

Vraag de kinderen vervolgens naar hun eigen naamgebaar.

Handvorm

Vertel de kinderen het volgende:

Gebaren maak je met je handen.

Kijk eens naar mijn hand (T-hand)

Mijn hand heeft een vorm.

De vorm van de letter T.

Welke gebaren kun je met deze hand maken?

Bijvoorbeeld: thuis, leren, mooi, gezond.

Stel de kinderen steeds tussendoor in de gelegenheid om zelf gebaren met die handvorm te bedenken.

Kijk eens naar mijn hand (A-hand).

Mijn hand heeft een vorm.

De vorm van de letter A.

Welke gebaren kun je met deze hand maken?

Bijvoorbeeld: iedereen, goed, zelf, morgen.

Kijk eens naar mijn hand (5-hand).

Mijn hand heeft een vorm.

De vorm van het cijfer 5.

Welke gebaren kun je met deze hand maken?

Bijvoorbeeld: gebaren, vaag, sprookje, dromen.

Kijk eens naar mijn hand (S-hand).

Mijn hand heeft een vorm.

De vorm van de letter S.

Welke gebaren kun je met deze hand maken?

Bijvoorbeeld: bang, auto, durven, altijd.

Kijk eens naar mijn hand (C-hand).

Mijn hand heeft een vorm.

De vorm van de letter C.

Welke gebaren kun je met deze hand maken?

Bijvoorbeeld: drinken, olifant, varken, computer.

5. IEDEREEN HEEFT BILLEN

Kika is brutaal en Arie is verlegen. Kika houdt van gezelligheid en Arie is het liefst alleen. Kika is voor niemand bang (behalve voor Mevrouw Uil) en Arie is een angsthaas. Arie houdt van vlees en Kika eet het liefst kaas. Arie en Kika zijn heel verschillend, maar toch lijken ze veel op elkaar.

Spel 'Iedereen heeft billen' (maximaal 15 minuten)

Ga met de kinderen in een kring zitten. Vertel hun dat je een spel met hen gaat spelen, maar noem de titel van het spel niet.

Bekijk de kinderen goed en zoek drie overeenkomsten in kleding of uiterlijk, bijvoorbeeld:

twee kinderen hebben witte sokken aan

drie kinderen dragen een rode trui

vijf kinderen hebben krulletjes.

Neem bij voorkeur ook een kenmerk dat je zelf hebt.

Stel de kinderen de volgende vragen:

Hebben we allemaal dezelfde schoenen aan?

Hebben we allemaal hetzelfde haar?

Hebben we allemaal hetzelfde gezicht?

Zijn we allemaal even groot?

Laat hen samen antwoorden.

Vertel de kinderen het volgende:

Alle mensen zijn verschillend.

De een is klein, de ander is groot.

De een heeft steil haar en de ander heeft krulletjes.

De een is een jongen en de ander is een meisje.

De een heeft een bril en de ander niet.

Alle mensen zien er anders uit. Maar toch lijken we op elkaar.

Wie heeft er witte sokken aan?

Laat de kinderen met witte sokken hun vinger opsteken.

Wie draagt een rode trui?

Laat de kinderen met een rode trui hun vinger opsteken.

Wie heeft krulletjes?

Laat de kinderen met krulletjes hun vinger opsteken.

Zo direct gaan we allemaal staan, in een kring.

Ik zeg bijvoorbeeld: witte sokken.

Iedereen met witte sokken gaat in het midden van de kring staan.

Daarna gaan we tellen hoeveel kinderen met witte sokken er zijn.

Met zijn allen, hardop. Een, twee!

Dan gaan de kinderen met de witte sokken weer naar hun plaats.

En dan zeg ik bijvoorbeeld: krulletjes.

Iedereen met krulletjes gaat in het midden van de kring staan.

Daarna gaan we tellen hoeveel kinderen krulletjes hebben.

Met zijn allen, hardop. Een, twee, drie, vier, vijf!

En dan gaan de kinderen met krulletjes weer naar hun plaats.

Ga maar staan.

Zeg nu achtereenvolgens bijvoorbeeld:

kort haar

blauwe ogen

sportschoenen

paardenstaart

bril

blauwe trui

bruine schoenen

spijkerbroek

bruine ogen

korte rok

lang haar

Als laatste noem je: iedereen met billen.

Het resultaat is niet moeilijk te raden: iedereen gaat in het midden van de kring staan. Belangrijk bij dit spel is om van te voren een lijstje te maken met uiterlijke kenmerken van de kinderen in je groep en geen kenmerken in het lijstje op te nemen die tot pijnlijke situaties kunnen leiden. Welke kenmerken dat zijn is mede afhankelijk van de

samenstelling van de groep. Kenmerken als dik, bril, bruine huid kunnen gevoelig liggen. Kies in ieder geval altijd kenmerken uit die door twee of meer kinderen worden gedeeld.

5. DIEREN

Rupsje Nooitgenoeg en Kikker is verliefd vanaf 4 jaar

Laat de kinderen de dvd *Rupsje Nooitgenoeg en Kikker is verliefd* zien. De verhalen worden door een dove acteur en actrice verteld in de Nederlandse Gebarentaal met een voice over in het gesproken Nederlands. De dvd is dus zowel voor dove als horende kinderen toegankelijk.

Dove kinderen zullen de dvd misschien al hebben gezien. Voor horende kinderen is het een eerste kennismaking met de Nederlandse Gebarentaal, aan de hand van de bekende verhalen *Rupsje Nooitgenoeg en Kikker is verliefd*.

's Nachts in mijn dromen zitten vissen in de bomen vanaf 8 jaar

Bekijk met de oudere kinderen (vanaf 8 jaar) de cd-rom *'s Nachts in mijn dromen zitten vissen in de bomen*. Laat de kinderen zien hoe ze een gebaar voor een dier kunnen opzoeken, om te beginnen de gebaren voor 'mol', 'muis' en 'uil'.

Mijn eigen knuffeldier vanaf 4 jaar

Vraag de kinderen om een knuffelbeest mee te nemen. Neem zelf een knuffelbeest van vroeger mee. Heb je dat niet, koop dan een knuffelbeest dat je aanspreekt. Ga in een kring zitten. Vertel over je eigen knuffelbeest.

Stel ieder kind vragen over zijn knuffelbeest:

- *Hoe heet hij?*
- *Van wie heb je hem gekregen?*
- *Wanneer?*
- *Wat is het leukst dat je met hem hebt meegemaakt?*
- *Wat vind je mooi aan hem?*

AANBEVOLEN MATERIAAL

Lespakket over doof zijn en gebarentaal

Het Nederlands Gebarencentrum heeft een lespakket ontwikkeld voor de kinderen uit groepen 5 en 6 van reguliere scholen. Doelstelling van het lespakket is:

- Kinderen leren wat het betekent om doof te zijn en gebarentaal te gebruiken.
- Kinderen leren basale vaardigheden om met dove mensen contact te maken.

Het lespakket bestaat uit vier lessen van ongeveer negentig minuten. Het is de bedoeling dat de lessen gegeven worden door de eigen leerkracht in samenwerking met iemand die de gebarentaal beheerst, bij voorkeur een dove volwassene. In de handleiding staan daarvoor suggesties.

Het lespakket bestaat uit:

- een uitgebreide handleiding voor de eigen leerkracht en de gebarentaalvaardige persoon
- een videoband
- 30 leerlingenboekjes
- een te kopiëren Gebarendiploma.

Prijs: € 52,00.

Te bestellen via www.gebarencentrum.nl

Gebarenwoordenboek voor kinderen, deel 1

Het Gebarenwoordenboek is het eerste woordenboek met gestandaardiseerde gebaren uit de Nederlandse Gebarentaal, speciaal gericht op kinderen. De tekeningen zijn herkenbaar, aansprekend en uitnodigend. Elk gebaar is goedgekeurd door het Nederlands Gebarencentrum. Zo is een prachtig boek ontstaan, dat niet alleen geschikt als lesmateriaal voor docenten en begeleiders maar ook als handig naslagwerk voor ouders, verzorgers en familie.

Prijs: € 21,00

Te bestellen via www.gebarencentrum.nl

Gebarenwoordenboek voor kinderen, deel 2

Net als het gebarenwoordenboek, deel 1, bevat deel 2 een gestandaardiseerde gebaren uit de Nederlandse Gebarentaal, speciaal gericht op kinderen. De tekeningen zijn voor kinderen herkenbaar, aansprekend en uitnodigend waardoor kinderen (en natuurlijk ook volwassenen) sneller en leuker leren.

Elke tekening is goedgekeurd door het Nederlands Gebarencentrum.

Het boek bestaat uit zeshonderd gebaren en beslaat ca. 170 pagina's. De gebaren zijn getekend in zwart-wit. De gebaren sluiten aan bij module NmG 2 die is uitgegeven door het Nederlands Gebarencentrum. Thema's zijn: Spelletjes, sprookjes, familie, seizoenen, dieren, boodschappen doen, klokkijken, verkeer, hoofdsteden, gevoelens en nog veel meer.

Prijs: € 21,50.

Te bestellen via www.gebarencentrum.nl

Gebaren met je baby

Het aanbieden van gebaren aan jonge dove en slechthorende kinderen is essentieel voor hun ontwikkeling. Ook gebaren met horende baby's wint aan populariteit.. Daarom hebben we een gebarenwoordenboekje samengesteld, speciaal voor ouders van dove en slechthorende kinderen, maar ook voor ouders die met

hun horende baby willen gebaren. Dit boekje bevat 176 illustraties van gestandaardiseerde gebaren uit de Nederlandse Gebarentaal die in de communicatie met hele jonge kinderen gebruikt worden.

Prijs: € 7,50

Te bestellen via www.gebarencentrum.nl

Rijmen doe je zo! Rijmpjes en liedjes in de NGT

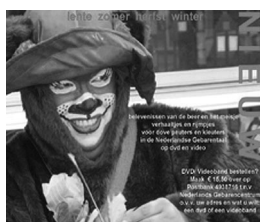

De taalmethode *Ik & Ko* voor de groepen 1 en 2 van het basisonderwijs (Uitgeverij Zwijsen, Tilburg) is bewerkt tot een speciale tweetalige methode voor dove kinderen uit de groepen 1 en 2 van het basisonderwijs. Voor deze bewerkte methode is de DVD *Rijmen doe je zo!* ontwikkeld. De liedjes en rijmpjes in de Nederlandse Gebarentaal zijn uitstekend materiaal voor op school en thuis.

Prijs: € 15,50.

Te bestellen via www.gebarent centrum.nl

Lente, zomer, herfst en winter

Op deze dvd/video zijn de belevenissen van Beer en meisje opgenomen: verhaaltjes en rijmpjes voor dove peuters en kleuters in de Nederlandse gebarentaal. Per seizoen (lente, zomer, herfst en winter) is een verhaaltje en een rijmpje in NGT op de dvd te vinden. Daarnaast staan er verschillende gebaren op de dvd. De dvd is toegankelijk voor dove en horende kinderen in de leeftijd van 2 tot 5 jaar.

Prijs: € 15,50

Te bestellen via www.gebarent centrum.nl

De GebarenSint komt!

De GebarenSint is een bijzondere Sinterklaas. Hij gebruikt de Nederlandse Gebarentaal, met soms wat Spaanse gebaren. De GebarenSint heeft vier Pieten die ook heel goed gebaren. Het paard van Sinterklaas maakt zelf geen gebaren, maar hij begrijpt ze natuurlijk wel! Na een lange reis over zee is het schip aangekomen in de haven van Amsterdam.

Deze dvd is geschikt voor dove en horende kinderen die de NGT begrijpen. Er is geen ondertiteling of voice-over.

Prijs: € 15,00

Te bestellen via www.gebarent centrum.nl

's Nachts in mijn dromen zitten vissen in de bomen

Deze cd-rom bevat 326 gebaren uit de Nederlandse Gebarentaal voor dieren, van aap tot zwijn. De dieren kunnen op alfabet worden opgezocht, maar ook op groep (zoogdieren, vogels, vissen, reptielen en insecten). De gebaren voor de dieren zijn ook op te zoeken op handvorm en locatie. Van ieder dier staat een foto op de cd-rom. In een begeleidend tekstje wordt informatie over het dier gegeven. Over 41 dieren wordt in de Nederlandse Gebarentaal een verhaal verteld. Alle verhalen zijn ingesproken in het Nederlands en in tekst weergegeven.

Let op: deze cd-rom is niet geschikt voor Windows XP en hogere systemen.

De cd-rom is bedoeld voor dove, slechthorende en horende kinderen in de midden- en bovenbouw van het basisonderwijs. De cd-rom is een coproductie van het Nederlands Gebarencentrum en Handtheater.

Prijs: € 15,00.

Te bestellen via www.gebarencentrum.nl

Rupsje Nooitgenoeg en Kikker is verliefd

's Nachts lag er, in het maanlicht, een eitje op een blad. Zo begint het wereldberoemde boek *Rupsje Nooitgenoeg* van Eric Carle over het onverzadigbare rupsje dat na het verorberen van vruchten, taartpunten, stukken worst en zelfs een zure bom, nog steeds niet genoeg heeft. Als hij eenmaal zijn buikje vol heeft gegeten, spint hij zich in en ontpopt zich uiteindelijk als wonderschone vlinder. *Rupsje Nooitgenoeg* is een verhaal waar kinderen niet genoeg van kunnen krijgen. Met als decor de aantrekkelijke illustraties uit het prentenboek vertelt de dove acteur Ali Shafiee het verhaal van het rupsje in de Nederlandse Gebarentaal met een voice-over in het gesproken Nederlands. De visuele en beeldende kracht van de gebarentaal maakt het verhaal - ook voor horende kinderen - extra aantrekkelijk.

Ook de ontroerende Kikker in de boeken van Max Velthuijs is de lieveling van vele kinderen. In *Kikker is verliefd* wordt hij overmand door verwarrende gevoelens. Zijn hart doet van boem-boem-boem en hij bloost, donkergroen! Hij roept de hulp in van Haas en die stelt de diagnose: Kikker is verliefd.

'Ik voel me fantastisch,' roept Kikker opgewonden. 'Ik ben verliefd!' 'Dat is goed nieuws. En op wie ben je verliefd?' vraagt Varkentje. Ja, op wie? Daar heeft Kikker nog niet over nagedacht.

De dove actrice Perwin Schol vertelt in de Nederlandse Gebarentaal hoe het afloopt met de verliefde Kikker. Ook hier vormen de illustraties het decor en is er een voice-over in het gesproken Nederlands.

Prijs: € 10,00.

Te bestellen via www.handtheater.nl

De avonturen van Aap

De avonturen van Aap bevat tien korte verhalen, variërend in lengte van 5 tot 6 minuten. Tony Bloem heeft hiervoor de figuur 'Aap' bedacht. In elk verhaaltje keert Aap terug, Aap die voor alle problemen een oplossing weet. Tony vertelt de verhalen in een echt bos waarin geschilderde illustraties zijn geplaatst. De verhalen zijn bedoeld voor een gemengd publiek, doof en horend en zijn daarom voorzien van een voice-over en muzikale begeleiding.

Prijs: € 22,50.

Te bestellen via www.vitaal.denhaag.org

Alle hens aan dek, deel 1, 2 en 3

De dvd's zijn bedoeld om thuis, in kleine kring te bekijken. De verhalen zijn niet alleen leuk voor dove kinderen, maar ook voor hun ouders, opa's en oma's, vriendjes en vriendinnetjes, en andere geïnteresseerden. Voor horenden die de Nederlandse Gebarentaal niet beheersen, zijn de verhalen voorzien van een voice-over.

Prijs: € 19,50 per stuk, € 52,50 voor de serie van drie.

Te bestellen via www.vitaal.denhaag.org

COLOFON

Tekst Mieke Julien
Vormgeving Syll Schaap

De voorstelling *Kika Muis en Arie Mol* is mede tot stand gekomen dank zij de financiële bijdragen van Fonds 1818, M.A.O.C. Gravin van Bylandt Stichting, Nederlandse Stichting voor het Gehandicapte Kind (NSGK), Revalidatiefonds, Stichting Fonds voor het Dove en Slechthorende Kind, Stichting Kinderpostzegels Nederland, Stichting LIRA Fonds, Stichting Nationaal Dovenfonds, VSBfonds.

HANDTHEATER
De Wittenkade 63
1052 AD Amsterdam
T 020 412 38 21
F 020 689 56 57
TT 020 689 56 57
info@handtheater.nl
www.handtheater.nl

© Handtheater, Amsterdam, november 2007